

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Правове регулювання економіки»

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Завідувач кафедри *правового регулювання економіки*

Олег ЛУК'ЯНЧИКОВ

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри правового регулювання економіки

Протокол від 03.09.2022 р. № 2

Розробники:

Трофименко Д.С., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

Суц О. П., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

З моменту проголошення незалежності України пріоритетним напрямом діяльності держави є забезпечення захисту основних прав та свобод людини, які закріплені в Конституції України. Реалізація конституційних положень потребує певної гнучкості в регулюванні відносин з приводу майнових та особистих немайнових прав людини, яке здійснюється нормами цивільного права.

Цивільне право протягом усього розвитку людства відіграло і буде відігравати надзвичайно важливу роль у захисті інтересів громадян і суспільства. Воно забезпечує регулювання широкого кола суспільних відносин: відносини власності, товарно грошового обігу, сфери особистого життя громадян, їх творчої та інтелектуальної діяльності. В зв'язку з чим Цивільний кодекс України називають другою конституцією держави. Як відомо, існування людини забезпечується, головним чином, завдяки суспільному виробництву, в процесі якого створюються необхідні для неї матеріальні блага. Звичайно ж функціонування такого виробництва неможливе без повної взаємодії людей. Тобто, заради досягнення тих чи інших цілей суспільного виробництва і задоволення таким чином своїх потреб вони змушені вступати у відповідні взаємовідносини (суспільні відносини) майнового та немайнового характеру. Тому на етапі побудови України з соціально-орієнтованою економікою особливого значення набуває проблема реалізації закладених в Конституції України принципів регулювання майнових відносин, захисту прав власників, честі і гідності людини.

Цивільне право є однією з найбільших і найскладніших галузей права. Складнощі його вивчення пояснюються великим обсягом навчального матеріалу, складністю теоретичних категорій, мінливістю та суперечливістю законодавчих актів. Людина, як носій певних прав та інтересів, є складовою частиною й водночас центром ідей громадянського суспільства.

Цивільне право, як відомо, «обслуговує» сферу життєдіяльності громадянського суспільства та є засобом позовної регламентації нормальних відносин у суспільстві. Саме юристи (взагалі) й правники покликані бути провідниками реалізації основних ідей громадянського суспільства. Ці ідеї є головними принципами приватного (цивільного) права: неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя фізичної особи; рівність усіх форм власності; свободи договору; неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, передбачених законом; свобода підприємництва; судовий захист будь-якого права у разі його порушення та ін.

Дисципліна «Цивільне право» передбачає вивчення студентами основ цивільного права, знання яких необхідно при здійсненні практичної діяльності не тільки юристів всіх спеціалізацій і напрямів діяльності, але і фахівців інших спеціальностей. Всебічне і глибоке вивчення курсу «Цивільне право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі цивільного права, що покликане дати студентам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, які регулюють норми цивільного права, сформуванню навички аналітичної роботи з

нормативними та інструктивними документами, що містять норми цивільного законодавства, для самостійного вирішення завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з особистими майновими та немайновими правами.

Головні **завдання** навчальної дисципліни полягають у розумінні сенсу майнових та немайнових відносин, формуванні у студентів системи знань, умінь, практичних навичок, необхідних для реалізації, охорони та захисту майнових та особистих немайнових прав фізичних та юридичних осіб.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення реалізації майнових та особистих немайнових прав, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2, 3
Семестр	3, 4, 5
Кількість кредитів ECTS	15
Форма підсумкового контролю	залік, залік, екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Конституційне право	Курсова робота: цивільне право
Теорія держави та права	Господарське право
	Міжнародне приватне право

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	<p>РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p>
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.</p>

<p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право,</p>	<p>РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.</p>

<p>кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини . СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.</p>
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p>	<p>РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.</p>

<p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для</p>	<p>РН 11. Мати базові навички риторики.</p>

<p>повного та всебічного встановлення певних обставин. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини . СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.</p>
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>	<p>РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p>

<p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p>	<p>РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p>

<p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи</p>

<p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>функціонування національної правової системи.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p>	<p>РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>

<p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для</p>	<p>РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p>

<p>повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо</p>	<p>РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>

нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	
СК19. Здатність здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.	РН 23. Здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Змістовий модуль 1. Цивільне право: загальні положення. Фізична особа як учасник цивільних правовідносин

Тема 1. Поняття цивільного права та його система

Поняття цивільного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни. Місце цивільного права в системі права України. Співвідношення цивільного і господарського права. Відмежування цивільного права від інших галузей права України, які регулюють майнові та немайнові відносини. Предмет цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Поняття, ознаки та значення предмету цивільно-правового регулювання.

Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин, його особливості. Поняття, ознаки та значення методу цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Поняття, значення та види функцій цивільного права. Принципи цивільного права. Поняття, значення та види принципів цивільного права. Система цивільного права. Поняття та елементи системи цивільного права.

Тема 2. Цивільне законодавство України

Цивільне право та цивільне законодавство. Загальні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства, їх система. Конституція України та її значення для цивільного законодавства. Цивільний кодекс України як основа цивільного законодавства. Закони України. Укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України. Акти законодавства інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим. Акти цивільного законодавства і договір. Звичай. Міжнародний договір, який регулює цивільні відносини, як частина національного цивільного законодавства України.

Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Співвідношення загального і спеціального законодавства. Аналогія закону і аналогія права. Правове значення судової практики, роз'яснень вищих судових інстанцій та норм моралі.

Тема 3. Цивільні правовідносини

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин та її правове значення. Елементи цивільних правовідносин та їх зміст. Поняття та види суб'єктивних цивільних прав та обов'язків, що складають зміст цивільних правовідносин.

Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та значення об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів. Правосуб'єктність учасників цивільних правовідносин.

Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав та обов'язків

Поняття та значення підстав (юридичних фактів) виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичний склад. Виникнення цивільних правовідносин на підставах, що не передбачені цивільним законодавством.

Класифікація юридичних фактів. Події та дії, правомірні та неправомірні дії, вчинки та акти, адміністративні акти та правочини. Значення класифікації юридичних фактів.

Тема 5. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів

Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Умови виконання цивільних обов'язків.

Поняття права на захист цивільних прав та інтересів. Форми захисту цивільних прав та інтересів. Способи захисту цивільних прав та інтересів.

Тема 6. Фізична особа

Поняття фізичної особи. Правоздатність фізичної особи. Обсяг та зміст правоздатності фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Емансипація (підстави та правові наслідки). Дієздатність громадян інших держав і осіб без громадянства. Обмеження та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Підстави та правові наслідки обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Порядок здійснення цивільних прав та обов'язків обмежено дієздатними особами. Поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, цивільна дієздатність якої була обмежена. Визнання фізичної особи недієздатною та поновлення в дієздатності. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною. Момент визнання фізичної особи недієздатною. Порядок здійснення цивільних прав та обов'язків недієздатними особами. Поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною.

Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Опіка над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, а також фізичної особи, місце перебування якої невідоме. Скасування рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою та його правові наслідки. Оголошення фізичної особи померлою. Підстави та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою.

Індивідуалізація фізичної особи. Ім'я, місце проживання особи та інші засоби індивідуалізації фізичних осіб, їх правове значення.

Акти цивільного стану. Поняття та значення актів цивільного стану. Фізична особа-підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця. Банкрутство фізичної особи-підприємця. Управління майном, що використовується у підприємницькій діяльності, органом опіки та піклування.

Тема 7. Опіка та піклування

Поняття та значення опіки та піклування. Обов'язок повідомляти про фізичних осіб, які потребують опіки та піклування. Встановлення опіки та піклування судом. Встановлення опіки та піклування органом опіки та піклування. Місце встановлення опіки або піклування. Призначення опікуна або піклувальника.

Суб'єкти опіки та піклування. Орган опіки та піклування. Фізичні особи, над якими встановлюється опіка та піклування. Фізична особа, яка не може бути опікуном або піклувальником. Опіка або піклування над фізичною особою, щодо якої не призначено

опікуна або піклувальника.

Змістовий модуль 2. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних прав. Правочини. Представництво, строки та терміни. Цивільно-правова відповідальність

Тема 8. Юридичні особи

Поняття, ознаки та значення юридичних осіб. Вчення про юридичні особи.

Види юридичних осіб. Юридичні особи приватного та публічного права. Участь юридичних осіб публічного права у цивільних правовідносинах. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства та установи. Підприємницькі та непідприємницькі товариства.

Способи створення юридичної особи. Створення юридичних осіб в залежності від організаційно-правових форм та цілей діяльності. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи. Момент виникнення цивільної правоздатності. Особисті немайнові та майнові права юридичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Індивідуалізація юридичної особи. Найменування юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Інші засоби індивідуалізації.

Припинення юридичної особи. Реорганізація юридичної особи шляхом злиття, приєднання, поділу та перетворення. Підстави та порядок ліквідації юридичної особи. Правові наслідки припинення юридичної особи.

Поняття та види підприємницьких товариств. Поняття та види господарських товариств. Виробничий кооператив.

Тема 9. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах

Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах. Українська держава як суб'єкт цивільного права, особливості його правового становища. Автономна Республіка Крим, адміністративно-територіальні утворення у відносинах, що регулюються цивільним законодавством. Органи та представники, через яких діють держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади у цивільних відносинах.

Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад.

Тема 10. Об'єкти цивільних прав

Поняття і види об'єктів цивільних прав. Вчення про об'єкти цивільних прав. Речі як об'єкти цивільних прав. Поняття та правове значення речей як об'єктів цивільних прав. Тварини як особливий об'єкт цивільних прав.

Класифікація речей та її правове значення. Рухомі та нерухомі речі. Речі подільні та неподільні. Споживні та неспоживчі. Речі, визначені родовими та індивідуальними ознаками. Головна річ та приналежність. Складові частини речі. Складні речі. Продукція, плоди та доходи. Обороздатність речей у цивільному праві. Майно як особливий об'єкт цивільних прав. Поняття та види майна.

Підприємство як єдиний майновий комплекс.

Гроші (грошові кошти). Валютні цінності. Поняття та особливості грошей, валютних цінностей як об'єктів цивільних прав.

Цінні папери. Поняття та види цінних паперів. Окремі види цінних паперів: облігація, вексель, акція, ощадний сертифікат тощо. Передання прав на цінні папери. Робота та послуги. Поняття та особливості робіт та послуг як об'єктів цивільних прав, їх

поняття та види.

Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав, їх поняття та види. Поняття та види особистих немайнових благ відповідно до Конституції України та Цивільного кодексу України. Результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, особисті немайнові блага.

Тема 11. Правочини

Поняття, ознаки та значення правочинів. Види правочинів. Правочини односторонні, двосторонні та багатосторонні. Оплатні та безоплатні правочини. Умовні правочини. Консенсуальні та реальні правочини. Каузальні та абстрактні правочини. Еквівалентні та алеаторні правочини.

Чинність правочину. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину. Тлумачення змісту правочину. Значення тлумачення правочину. Правила тлумачення змісту правочину. Недійсність правочину. Поняття недійсності правочину. Порядок та правові наслідки визнання правочину недійсним. Види недійсних правочинів.

Тема 12. Представництво

Поняття, підстави виникнення та види представництва. Правове значення представництва. Представництво за законом. Комерційне представництво. Представництво за довіреністю. Передоручення.

Вчинення правочинів представником. Правочини, які може вчиняти представник. Правові наслідки вчинення правочину представником. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.

Довіреність. Поняття та види довіреності. Форма довіреності. Довіреність юридичної особи. Значення довіреності.

Припинення представництва. Підстави припинення представництва. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреність. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю.

Тема 13. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність

Поняття строку і терміну, їх значення та види. Місце строків (термінів) у системі юридичних фактів цивільного права. Обчислення строків. Загальні правила про обчислення строків. Початок та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку.

Поняття, сутність та значення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Види позовної давності. Загальна та спеціальна позовна давність. Обчислення та перебіг позовної давності. Правила обчислення позовної давності. Початок перебігу позовної давності.

Зупинення та переривання перебігу строків позовної давності. Поняття, підстави та правове значення зупинення та переривання перебігу позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Наслідки спливу позовної давності. Застосування позовної давності до додаткових вимог.

Тема 14. Цивільно-правова відповідальність

Поняття цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності. Умови настання цивільно-правової відповідальності. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Змістовий модуль 3. Особисті немайнові праві фізичної особи. Речові права. Захист права власності.

Тема 15. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи

Поняття та види особистих немайнових прав. Зміст особистого немайнового права. Здійснення особистих немайнових прав. Забезпечення здійснення особистих немайнових прав. Обмеження особистих немайнових прав.

Захист особистих немайнових прав. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Правові наслідки невиконання рішення суду про захист особистого немайнового права. Право фізичної особи, особисте немайнове право якої порушено, на відшкодування шкоди.

Тема 16. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

Право на життя. Право на охорону здоров'я. Право на медичну допомогу. Право на інформацію про стан свого здоров'я. Право на таємницю про стан здоров'я. Права фізичної особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Право на свободу. Право на особисту недоторканність. Фізична недоторканність. Психічна недоторканність. Статева недоторканність.

Право на сім'ю. Право на опіку або піклування. Патронат. Поняття та зміст.

Тема 17. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи

Право на ім'я. Право на повагу до гідності та честі. Право на недоторканність ділової репутації. Поняття та зміст.

Право на індивідуальність. Право на особисте життя та його таємницю. Право на інформацію. Право на особисті папери. Право на таємницю кореспонденції. Поняття та зміст.

Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле-, та відеозйомки. Охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах. Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості.

Право на місце проживання. Право на недоторканність житла. Право на вибір роду занять. Право на свободу пересування. Поняття та зміст.

Право на свободу об'єднання. Право на мирні зібрання. Поняття та зміст.

Тема 18. Загальні положення про речове право

Поняття та ознаки речового права. Підстави виникнення речових прав. Об'єкти та суб'єкти речового права. Види речових прав.

Захист речових прав. Поняття та особливості захисту речових прав.

Тема 19. Право власності

Поняття права власності та його зміст. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Недоторканність права власності. Суб'єкти та об'єкти права власності. Зміст права власності.

Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Поняття та зміст.

Підстави набуття права власності. Класифікація підстав (способів) набуття права власності та характеристика окремих способів.

Момент виникнення права власності у набувача. Момент виникнення у набувача права власності за первісними підставами. Момент набуття права власності за правочином.

Здійснення права власності. Порядок та межі здійснення права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Право власності на землю (земельну ділянку). Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності. Суб'єкти та об'єкти права власності на землю (земельну ділянку). Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво. Право на земельну ділянку при придбанні житлового будинку, будівлі або споруди, що розміщені на ній.

Право власності на житло. Поняття житла. Житловий будинок, садиба, квартира як об'єкти права власності. Права власника житлового будинку, квартири. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу. Об'єднання власників житлових будинків, квартир.

Припинення права власності. Підстави та порядок припинення права власності.

Тема 20. Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності.

Здійснення права спільної власності. Утримання майна, що перебуває у спільній власності. Виділення частки співвласника. Припинення права спільної власності.

Тема 21. Захист права власності

Поняття та види захисту права власності. Принцип рівних умов захисту всіх суб'єктів права власності. Основні засади захисту права власності. Види способів захисту права власності.

Речово-правові способи захисту права власності. Витребування майна власника із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Витребування майна власником від добросовісного набувача. Розрахунки при витребуванні речей із незаконного володіння. Захист прав власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Виключення майна з опису та звільнення з-під арешту.

Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності. Відшкодування шкоди, заподіяної речам власника. Недійсність актів, що порушують право власності.

Змістовий модуль 4. Речові права на чуже майно. Право інтелектуальної власності: загальні положення. Основні інститути права інтелектуальної власності.

Тема 22. Речові права на чуже майно

Право володіння чужим майном як речове право. Суб'єкти та об'єкти володіння. Виникнення володіння та його припинення. Іпотека та притримання. Захист володіння майном.

Право користування чужим майном як речове право. Сервітут: поняття, види, підстави виникнення, припинення та його захист. Суперфіцій та емфітевзис: поняття, підстави виникнення, припинення та захист.

Тема 23. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності. Передумови правової регламентації відносин, пов'язаних з результатами інтелектуальної діяльності. Відмінність матеріальних об'єктів від нематеріальних. Теорії права інтелектуальної власності. Загальні риси виключних прав на нематеріальні об'єкти. Система виключних прав на нематеріальні об'єкти. Основні інститути права інтелектуальної власності: авторське право, суміжні права, право промислової власності, право на комерційну інформацію, тощо. Законодавство про інтелектуальну власність в Україні. Характеристика національних та

міжнародних нормативних актів. Зміст права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Передання майнових прав інтелектуальної власності. Вільне використання майнових прав.

Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору та за замовленням.

Захист права інтелектуальної власності. Форми захисту права інтелектуальної власності. Способи захисту права інтелектуальної власності: загальні та специфічні.

Тема 24. Авторське право та суміжні права

Об'єкти авторського права. Поняття та ознаки об'єктів авторського права. Літературні та художні твори. Комп'ютерні програми. Компіляції даних. Інші твори. Обсяг правової охорони об'єктів авторського права.

Зміст суб'єктивного авторського права. Загальні положення про суб'єктивне авторське право. Момент виникнення авторського права. Особисті немайнові та майнові права авторів. Строк дій авторського права. Правові наслідки закінчення строку чинності авторського права.

Обмеження авторського права. Загальні засади обмеження авторського права. Використання цитат. Використання творів у наукових, освітніх, культурних та соціальних цілях. Вільне відтворення бібліотеками. Вільне відтворення творів у особистих цілях.

Суміжні права. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Використання суміжних прав.

Тема 25. Право промислової власності

Об'єкти патентного права. Поняття та ознаки об'єктів патентного права. Винахід, корисна модель, промисловий зразок. Обсяг правової охорони об'єктів патентного права. Зміст суб'єктивного патентного права. Загальні положення про суб'єктивне патентне право. Момент виникнення прав з патенту. Строк дій прав з патенту. Правові наслідки припинення дії патенту та визнання патенту недійсним.

Право на комерційне найменування. Поняття та ознаки комерційного найменування. Вимоги щодо комерційного найменування. Момент виникнення права на комерційне найменування. Строк дії. Припинення дії права на комерційне найменування.

Право на торговельну марку. Поняття та ознаки торговельної марки. Критерії охороноздатності торговельної марки. Момент виникнення права на торговельну марку. Строк дії. Припинення дії права на торговельну марку.

Тема 26. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Поняття наукового відкриття. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Право інтелектуальної власності на сорт рослин. Право інтелектуальної власності на породу тварин. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Змістовий модуль 5. Загальні положення про зобов'язання. Загальні положення про договір. Договори про передання майна у власність, тимчасове володіння та користування. Договори про виконання робіт.

Тема 27. Загальні положення про зобов'язання

Поняття зобов'язального права і його місце в системі галузі цивільного права. Поняття зобов'язального права в об'єктивному розумінні. Система зобов'язального права. Загальні та спеціальні норми зобов'язального права та їх співвідношення.

Зобов'язальне правовідношення (зобов'язання). Поняття зобов'язального правовідношення (зобов'язання). Поняття і види підстав виникнення зобов'язань.

Правова класифікація зобов'язань і критерії її здійснення. Суб'єкти зобов'язань. Треті особи у зобов'язанні. Зміна осіб у зобов'язанні.

Виконання зобов'язання. Загальні умови виконання зобов'язання. Поняття належного виконання зобов'язання. Принципи належного виконання зобов'язань. Суб'єкти, предмет, строк, місце, спосіб та валюта виконання зобов'язань.

Способи забезпечення належного виконання зобов'язань. Поняття забезпечувальних правовідносин, що спонукають до належного виконання зобов'язань (загальні ознаки). Види способів забезпечення належного виконання зобов'язань. Неустойка. Поняття неустойки. Підстави виникнення права на неустойку. Види неустойки. Завдаток. Поняття завдатку. Предмет завдатку. Функції завдатку. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком. Порука. Поняття поруки. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого порукою. Права поручителя, який виконав зобов'язання. Припинення поруки. Гарантія. Поняття гарантії. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого гарантією. Право гаранта на зворотну вимогу до боржника. Застава. Поняття застави. Підстави виникнення застави. Окремі види застави. Форма договору застави та його реєстрація. Предмет застави. Наступна застава. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Припинення права застави. Притримання. Поняття притримання. Розпорядження річчю, яку притримує кредитор. Задоволення вимог за рахунок речі, яку притримує кредитор.

Припинення зобов'язань. Поняття і підстави припинення зобов'язань.

Припинення зобов'язання належним виконанням, переданням відступного, зарахуванням зустрічних вимог, за домовленістю сторін, прощенням боргу, поєднанням боржника і кредитора в одній особі, неможливістю його виконання, смертю фізичної або ліквідацією юридичної особи.

Правові наслідки порушення зобов'язань та їх види. Поняття порушення зобов'язання.

Тема 28. Загальні положення про договір

Цивільно-правовий договір. Поняття та види договорів. Принцип свободи договору. Публічний договір. Договір приєднання, попередній договір, договір на користь третьої особи. Форма договору.

Зміст цивільно-правового договору і класифікація його умов. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Тлумачення умов договору. Порядок укладення договорів. Оферта. Акцепт. Підстави для зміни або розірвання договору.

Тема 29. Договори про передання майна у власність

Загальні та відмінні риси договорів про передання майна у власність. Види таких договорів.

Договір купівлі-продажу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору купівлі-продажу.

Договір роздрібної купівлі-продажу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки

невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір поставки: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір контрактації: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди цього договору.

Договір міні: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Договір ренти: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Договір довічного утримання (догляду): поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір дарування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків. Пожертва.

Тема 30. Договори про передання майна у тимчасове володіння та користування

Загальні та відмінні риси договорів про оплатне передання майна у тимчасове володіння та користування. Види таких договорів.

Договір найму (оренда). Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору найму (оренди).

Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін.

Договір найму (оренди) житла. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, захист прав споживачів, різновиди найму житла.

Договір позички. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 31. Договори про виконання робіт

Загальні та відмінні риси договорів про оплатне виконання робіт. Види таких договорів.

Договір підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору підряду.

Договір побутового підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання

(неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, захист прав споживачів.

Договір будівельного підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір підряду на проектні та пошукові роботи. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Змістовий модуль 6. Договори про надання послуг. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про спільну діяльність. Недоговірні зобов'язання. Спадкування.

Тема 32. Договори про надання послуг

Загальні положення про договори з надання послуг: предмет договору, умови виконання. Загальні та відмінні риси договорів про надання послуг. Види таких договорів.

Договір перевезення. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір транспортного експедирування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір зберігання. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір страхування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору страхування.

Договір доручення. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір комісії. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір управління майном. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, виконання договору управління майном, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір позики, кредитний договір, договір банківського вкладу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір банківського рахунку. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір факторингу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Розрахунки. Загальні положення про розрахунки. Розрахунки із застосуванням

платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Тема 33. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про комерційну концесію

Загальні та відмінні риси договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види таких договорів: ліцензійний договір, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових права інтелектуальної власності.

Договір про комерційну концесію. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Тема 34. Договір про спільну діяльність

Загальні положення про спільну діяльність. Поняття, загальна характеристика та форма договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Поняття, вклади учасників, спільне майно, витрати та збитки учасників, припинення договору простого товариства, відповідальність учасників.

Тема 35. Позадовісні зобов'язання

Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки.

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Зобов'язання, що виникають в разі створення загрози життю, здоров'ю, майну осіб: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Деліктні зобов'язання. Поняття і система деліктних зобов'язань. Суб'єкти і зміст деліктних зобов'язань. Класифікація деліктних зобов'язань. Правові умови виникнення деліктних зобов'язань. Необхідні та факультативні умови виникнення деліктних зобов'язань. Загальні положення про порядок та обсяг відшкодування заподіяної шкоди. Врахування вини потерпілого та майнового стану заподіювача шкоди в деліктних зобов'язаннях.

Відшкодування моральної шкоди. Поняття, порядок та обсяг відшкодування моральної шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди, завданої найманим працівником установи, підприємства, організації під час виконання ним своїх трудових обов'язків.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування або їхніми посадовими особами. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури

або суду.

Відшкодування шкоди, завданої злочином. Відшкодування шкоди, завданої особами, що не досягли повноліття та недієздатними особами. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання): поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки.

Тема 36. Загальні положення про спадкування

Поняття спадкування, підстави спадкування. Відкриття спадщини, місце і час відкриття спадщини.

Спадкова маса. Права та обов'язки, які входять до складу спадщини, права та обов'язки померлого, які не успадковуються. Суб'єкти спадкових правовідносин. Спадкоємці. Право на спадкування. Визначення кола спадкоємців, підстави усунення від спадкування. Об'єкти спадкового правонаступництва. Спадкування права на земельну ділянку; спадкування частки у праві спільної власності; спадкування права на вклад у банку; спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки.

Спадкування за заповітом. Поняття заповіту. Право на заповіт, право на зміну та скасування заповіту. Суб'єкти спадкування за заповітом. Загальні вимоги до форми заповіту. Секретний заповіт. Спадкування подружжя. Недійсність заповіту. Посвідчення заповіту. Посвідчення заповіту нотаріусами, іншими посадовими особами. Посвідчення заповіту при свідках. Зміст заповіту. Заповіт з умовою. Тлумачення заповіту. Види заповідальних розпоряджень. Призначення і підпризначення спадкоємців, заповідальний відказ, покладення. Право на обов'язкову частку у спадщині.

Спадкування за законом. Підстави спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості закликання до спадкування. Спадкування за правом представлення. Частка спадкоємців за законом у спадковому майні.

Право на прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Наслідки спливу строку для прийняття спадщини. Право на відмову від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Дії, які свідчать про прийняття спадщини. Подання заяви на прийняття спадщини. Прийняття спадщини особою, яка постійно проживала зі спадкодавцем. Прийняття спадщини малолітніми, неповнолітніми, недієздатними особами та особами, дієздатність яких обмежена.

Виконання заповіту. Призначення виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Контроль за виконанням заповіту. Строк чинності повноважень виконавця заповіту. Право виконавця заповіту на відмову від здійснення своїх повноважень.

Оформлення права на спадщину. Свідоцтво про право на спадщину. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину. Внесення змін до свідоцтва про право на спадщину та його анулювання. Визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину.

Спадковий договір. Спадковий договір, його поняття. Сторони спадкового договору. Форма спадкового договору. Обов'язки набувача у спадковому договорі. Особливості спадкового договору з участю подружжя. Забезпечення виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У навчальному процесі використовуються традиційні методи – словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, у дистанційному навчанні – есе, семінар), наочні (показ: ілюстрація, демонстрація презентація), практичні (вправи – ситуаційні завдання, кейси, творчі вправи, виконання творчого завдання, науково-дослідна робота), контрольні (експрес-опитування, письмові контрольні роботи, підсумковий контроль) і самостійні (аналіз нормативно-правових актів).

Крім того, використовуються діалогічні методи навчання (методи активізації навчально-пізнавальних дій), зокрема, до них належать аналіз конкретної ситуації (Теми 1-36), «мозковий штурм» («атака») (Теми 1-36), навчально-тематична дискусія (Теми 1-36), ділова гра «Консультування клієнта» (Теми 1-36) тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Контрольні заходи включають:

у третьому семестрі:

1) поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

2) модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

3) підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку (написання семестрової контрольної роботи) відповідно до графіку навчального процесу.

у четвертому семестрі:

1) поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

2) модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

3) підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку (написання семестрової контрольної роботи) відповідно до графіку навчального процесу.

у п'ятому семестрі:

1) поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

2) модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

3) підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться шляхом оцінювання рівня володіння

студентами теоретичним матеріалом та правильністю виконання ситуаційних завдань (максимально оцінюється в 5 балів).

Позааудиторна самостійна робота передбачає виконання двох творчих завдань, кожне з яких оцінюється у 5 балів, та індивідуальної роботи шляхом написання наукової статті, тез доповідей, аналізу рішень судів тощо (оцінюється у 10 балів).

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється

у третьому – четвертому семестрах – з урахуванням отриманих балів упродовж семестрів.

Накопичення рейтингових балів з навчальної дисципліни (3, 4 семестр)

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Участь в обговоренні теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	35
Письмова контрольна робота	20
Індивідуальне завдання	10
Виконання творчого завдання	10
Підсумкова контрольна робота	25
Максимальна кількість балів	100

у п'ятому семестрі – на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Накопичення рейтингових балів з навчальної дисципліни (5 семестр)

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Участь в обговоренні теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	25
Письмова контрольна робота	20
Виконання індивідуального завдання	10
Виконання творчого завдання	5
Екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Цивільне право» у п'ятому семестрі здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з 3 завдань (одне стереотипне – теоретичне питання, два діагностичних – тестові та практичні завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Відповіді на питання діагностичного рівня демонструють вміння вирішувати нескладні ситуативні завдання шляхом застосування нормативно-правових актів, що регулюють корпоративні правовідносини.

Відповідь на питання стереотипного рівня має виявити вміння ефективно та правильно застосовувати законодавство, давати абсолютно правильну аргументовану відповідь.

Кожний рівень питань оцінюється окремо, а загальна оцінка підраховується як зважена сума оцінок за кожне питання. Кількісний показник (бал) встановлюється залежно від ступеня виконання завдання. Максимальний бал за іспит – 40.

Завдання стереотипного рівня подано у вигляді теоретичного питання, яке треба розкрити (надати характеристику змісту і скласти відповідну схему). Оцінюється правильна відповідь на питання – 10 балів. Завдання діагностичного рівня подано у вигляді тестового завдання та практичного завдання невеликої складності.

Тестове завдання представлено у вигляді 15 тестових питань. Кожна правильна відповідь та тестове питання оцінюється в один бал, загальна максимальна кількість отриманих балів становить 15.

Правильне вирішене практичне завдання оцінюється у 15 балів в цілому, з яких:

2 бали – за правильний алгоритм вирішення завдання;

4 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

4 бали – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бали – за охайність подання результатів;

4 бали – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Рейтинг-план навчальної дисципліни (3 семестр)

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1				
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 1.	Лекція	Лекція на тему: «Поняття цивільного права та його система»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 1. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань Перевірка домашніх завдань	
Тема 2	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Цивільне законодавство України»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 2. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 1-2	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань. Перевірка домашніх завдань.	
Тема 3.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Цивільні правовідносини»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 3. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань. Перевірка домашніх завдань	
Тема 4.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав та обов'язків»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 4. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 3-4	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань Перевірка домашніх завдань	

Тема 5.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 5. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка творчого завдання		Перевірка домашніх завдань		
Тема 6.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Фізична особа»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 6. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 5-6	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Презентація творчого завдання за темами 1-6	Презентація результатів	5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до написання модульної контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань		
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Опіка та піклування»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 7. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання модульної контрольної роботи за темами 1-7	Перевірка контрольної роботи	10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2				
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Юридичні особи»	Активна робота на лекції.	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 8. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 7-8	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Юридичні особи»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 8. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 9.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 9. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Вивчення основної та додаткової літератури		
Тема 10.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Об'єкти цивільних прав»	Активна робота на лекції	
Практичне заняття	Практичне заняття за темою 10. Розгляд теоретичних питань за	Обговорення теоретичних питань	5	

		темою. Вирішення ситуаційних завдань по темама 9-10	теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 11.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Правочини»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 11. Розгляд теоретичних питань за темами. Вирішення ситуаційних завдань по темам	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темами		Перевірка домашніх завдань		
Тема 12.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Представництво»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 12. Розгляд теоретичних питань за темами. Вирішення ситуаційних завдань по темам 11-12	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
Огляд чинного законодавства за темами. Підготовка творчого завдання		Перевірка домашніх завдань.		
Тема 13.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 13. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Написання модульної контрольної роботи за темами 8-13	Перевірка контрольної роботи	10

		Презентація творчого завдання по темат 7-13	Презентація результатів	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темами. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 8-14	Перевірка домашніх завдань	
Тема 14.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: Цивільно-правова відповідальність	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 14. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання семестрової контрольної роботи за темами 1-14	Перевірка семестрової контрольної роботи	25
		Виконання індивідуального завдання	Презентація індивідуального завдання	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Максимальна кількість балів				100

Рейтинг-план навчальної дисципліни (4 семестр)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3				
	Аудиторна робота			
Тема 15.	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 15. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи»	Активна робота на лекції	
Тема 16.	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 16. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 15-16	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Особисті немайнові права, що забезпечують природне соціальне буття фізичної особи»	Активна робота на лекції	
Тема 17.	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 17. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про речове право»	Активна робота на лекції	
Тема 18.	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 18. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 17-18	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних	Перевірка домашніх завдань	

	самостійного опрацювання	заняць Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 19.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про речове право. Право власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 19. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 19.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про речове право. Право власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 19. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі 19	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка творчого завдання	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 20.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Право спільної власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 20. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Презентація творчого завдання за темами 15-20	Презентація результатів	5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка до написання модульної контрольної роботи за темами 15-21	Перевірка домашніх завдань		

		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 21.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Захист права власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 21. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 20-21	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Написання модульної контрольної роботи за темами 15-21	Перевірка контрольної роботи	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 22.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4			
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Речові права на чуже майно»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 22. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 20-22	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		<i>Самостійна робота</i>		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 23.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про право інтелектуальної власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 23. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		<i>Самостійна робота</i>		
Питання та завдання до самостійного	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		

	опрацювання	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 24.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Авторське право та суміжні права»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 24. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 23-24	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		
Тема 24.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Авторське право та суміжні права»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 24. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		
Тема 25.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Право промислової власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 25. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі 25	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Презентація творчого завдання за темами 21-25	Презентація результатів	5
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 22-25	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		
Тема	<i>Аудиторна робота</i>			

25.	Лекція	Лекція на тему: «Право промислової власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 25. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання модульної контрольної роботи за темами 22-25	Перевірка контрольної роботи	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка до семестрової контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 26.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 26. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання семестрової контрольної роботи	Перевірка семестрової контрольної роботи	25
	Виконання індивідуального заняття	Презентація індивідуального заняття		10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		
Максимальна кількість балів			100	

Рейтинг-план навчальної дисципліни (5 семестр)

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5			
<i>Аудиторна робота</i>			

Тема 27.	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про зобов'язання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 27 Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 27.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про зобов'язання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 27 Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі 27	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	
Огляд чинного законодавства за темою		Огляд чинного законодавства за темою		
Тема 28.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про договір»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 28. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 29.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про передання майна у власність»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 29. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 28-29	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 30.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про передання майна у тимчасове володіння та користування»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 21. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Підготовка презентацій за темами 27-30	Презентація результатів	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до модульної контрольної роботи за темі		Перевірка домашніх завдань		
Тема 31.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про виконання робіт»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 31. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Написання модульної контрольної роботи за темами 27 – 30	Перевірка контрольної роботи	10
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань		
	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6				
Тема 32.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про надання послуг»	Активна робота на лекції	

	Практичне заняття	Практичне заняття за темами 32. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 33.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 33. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 34.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Договори про спільну діяльність»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 25. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темам 32-34	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		
Тема 35.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція на тему: «Недоговірні зобов'язання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 35. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань Перевірка домашніх завдань	
Тема 36.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про спадкування»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 36. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань.	
		Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 31-36	Перевірка домашніх завдань	
Тема 36.	<i>Аудиторна робота</i>			
Лекція	Лекція на тему: «Загальні положення про спадкування»	Активна робота на лекції		
Практичне заняття	Практичне заняття за темою 36. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань		
	Написання модульної контрольної роботи за темами 31 – 36	Перевірка контрольної роботи	10	
	Виконання індивідуального завдання	Презентація індивідуального завдання	10	
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
	Огляд чинного законодавства за темою	Огляд чинного законодавства за темою		
Іспит			40	
Максимальна кількість балів			100	

Рекомендована література
Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Кодекс України з процедур банкрутства. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст.74.
3. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792- XII. *Відомості Верховної ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
5. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384
6. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України. від 01.07.2010 р. № 2398-VI. *Відомості верховної ради України*. 2010. № 38. Ст.509.
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. Ст.263.
8. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст.158
9. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст.383.
10. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687- XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 32.
11. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду : Закон України від 1 грудня 1994 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №1. Ст.1.
12. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018.№ 13. Ст.69.
13. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 томах / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2019. Т. 2. 1049 с.

Додаткова

14. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування: Монографія / О.П. Суц. – Х. : Право, 2017. 200 с.
15. Трофименко Д. С. Виникнення бездокументарних цінних паперів як об'єктів цивільних прав. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 2. С. 53–57.
16. Трофименко Д. С. Дематеріалізація як процес зміни форми існування цінних паперів. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2017. № 34. Том 2. С. 130-137.

Інформаційні ресурси

17. <http://www.portal.rada.gov.ua> - офіційний вебсайт Верховної Ради України.
18. <http://www.reyestr.court.gov.ua> - єдиний реєстр судових рішень в Україні.
19. <https://jurliga.ligazakon.net/> - інформаційно-аналітична система «Ліга : Закон»
20. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Цивільне право», розроблений в ПНС : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7810>, <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9635>, <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8361>